

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансового контролю та аудиту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
освітньо-професійної підготовки бакалавра
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
з дисципліни
«КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМСТВОМ»

м. Тернопіль – ЗУНУ

2021

Методичні рекомендації для проведення практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів освітньо-професійної підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством» / Лучко М.Р., Шестерняк М.М., Щирба І.М. – Тернопіль: ЗУНУ, 2021. – 55 с.

Укладачі:

Лучко Михайло Романович - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового контролю та аудиту Західноукраїнського національного університету

Шестерняк Марія Михайлівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового контролю та аудиту Західноукраїнського національного університету

Щирба Ірина Маркіянівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового контролю та аудиту Західноукраїнського національного університету

Відповідальний за випуск: **Лучко Михайло Романович**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового контролю та аудиту Західноукраїнського національного університету

Рецензенти:

Пушкар М.С. – доктор економічних наук, професор кафедри фінансового контролю та аудиту Західноукраїнського національного університету

Іванечко Ю.М. - кандидат економічних наук, бухгалтер-експерт ТОВ «Гер Аудит»

*Рекомендовано на засіданні кафедри фінансового контролю та аудиту
(Протокол № 7 від 09 березня 2021 року)*

© Лучко М.Р., Шестерняк М.М.,
Щирба І.М., 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ I. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ».....	
1.1. Опис дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	5
1.2. Мета і завдання дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	5
1.3. Програма навчальної дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»	8
1.4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	11
Розділ II. ПРАКТИЧНИЙ БЛОК ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ».....	
2.1. Тематика практичних занять.....	13
2.2. Практичні і ситуаційні завдання.....	19
2.3. Тестові завдання для модульних робіт з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	23
2.4. Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	39
2.5. Перелік питань для складання іспиту з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».....	40
Глосарій термінів з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».	42
Рекомендовані джерела інформації.....	50

Вступ

На шляху до євроінтеграції важливим завданням перед Україною постає реформування всіх сфер діяльності і приведення їх у відповідність вимогам Європейського союзу. Контроль як важлива функція управління національною економікою також потребує реформування. Відповідно, змінюються підходи і принципи щодо методів організації та проведення контролю на підприємствах. Знання методичних, теоретичних і практичних аспектів контролю, вміння аналізувати стан бухгалтерського обліку та звітності має важливе значення для підготовки майбутніх економістів.

Дисципліна «Контроль в управлінні підприємством» забезпечує вивчення теоретичних основ, методологічних принципів контролю, сприяє отриманню навиків щодо методики проведення контрольно-ревізійного процесу (планування, організація та здійснення) на підприємствах і організаціях, навчає студентів критично і науково аналізувати вивчені матеріали контролю (ревізії) та оформити висновки.

Метою вивчення дисципліни «Контроль в управлінні підприємством» є засвоєння студентами організації та методики, класифікації видів контролю в структурі управління підприємством, отримання навиків застосування знання на практиці, кваліфіковано використовувати в майбутній практичній роботі сучасні форми і методи контролю.

Розділ І.
СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»

1.1. Опис дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

Дисципліна «Контроль в управлінні підприємством»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 7	Галузь знань : 07 - «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 071- «Облік і оподаткування»	Рік підготовки : <i>Денна – IV</i> <i>Заочна – IV</i> Семестр : <i>Денна – VIII</i> <i>Заочна – VIII, IX</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції : <i>Денна – 32 год.</i> <i>Заочна – 12 год.</i> Практичні заняття : <i>Денна – 32 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i>
Загальна кількість годин – <i>210 год. (ДФН);</i> <i>210 год. (ЗФН)</i>		Самостійна робота: <i>Денна – 142 год. (в тому числі тренінг – 4 год.)</i> <i>Заочна – 190 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин – 14 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

1.2. Мета і завдання дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

Мета вивчення дисципліни.

Мета викладення даної дисципліни полягає у забезпеченні формування у студентів завершеної системи знань, необхідних майбутньому економістові в його практичній діяльності в умовах ринкової економіки.

Метою дисципліни «Контроль в управлінні підприємством» є засвоєння студентами організації та методики, класифікації видів контролю в структурі управління підприємством, отримання навиків застосування знання на практиці,

кваліфіковано використовувати в майбутній практичній роботі сучасні форми і методи контролю.

Ця дисципліна відноситься до спеціальних економічних наук, які формують фаховий рівень майбутніх економістів. Курс «Контроль в управлінні підприємством» охоплює проблеми організації та методики контролю, його сутність, зміст, місце в обліково-економічній науці, конституційні засади організації та здійснення видів контролю. Передбачено розкриття методичних, теоретичних і практичних аспектів контролю (мета, завдання, об'єкти, суб'єкти, класифікація, принципи та методика організації та проведення, документування та відображення результатів).

Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння методичних, теоретичних та практичних питань контролю;
- вміння формулювати мету і завдання, знати об'єкти і суб'єкти контрольного процесу;
- набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності;
- засвоїти класифікацію, основні принципи, методику, організацію, документування та відображення результатів контролю;
- використовувати в кожній конкретній ситуації спеціальну методику та техніку для проведення контролю;
- опанувати навички практичного використання сучасних форм контролю.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Аналіз стану і динаміки нововведень:

1. Сформулювати уявлення про контроль як одну з основних функцій системи управління, сфери застосування та види контролю.
2. Оволодіти знаннями законодавства України стосовно контрольного процесу, навчитися мислити логічно, критично і науково аналізувати значимі проблеми нормативно-правового забезпечення системи органів державного фінансового контролю.
3. Застосовувати основні способи перевірки документів у практичній роботі контролюючого суб'єкта.
4. Розуміти місце органу контролю на підприємстві в підпорядкуванні вищому рівню управління та його взаємодію з усіма підрозділами підприємства.
5. Оволодіти методами дослідження фактів господарської діяльності.
6. Використовувати теоретичні знання та практичні навички для застосування їх у контрольному процесі.

Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Контроль в управлінні підприємством» доцільне після оволодіння студентами знаннями з таких дисциплін як «Теорія бухгалтерського обліку», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Економічний аналіз», «Аудит», «Організація і методика аудиту», «Судово-економічна експертиза», цілеспрямованої роботи над вивченням законодавчих і нормативних актів, спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Результати навчання.

1. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати основні положення теорії та методології здійснення контролю.
2. Вміти спланувати та організувати здійснення контрольного процесу, сформулювати мету, поставити завдання, вибрати об'єкти та суб'єкти контрольного процесу.
3. Оволодіти знаннями законодавства України стосовно контрольного процесу та набути навичок практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.
4. Засвоїти способи дослідження фактів господарської діяльності, класифікацію, основні принципи, методика, організацію, документування та відображення результатів контролю.
5. Застосовувати набуті знання, спеціальну методика та техніку для проведення контролю при кожній конкретній ситуації.
6. Знати способи перевірки документів, виявити та визначити розмір матеріальної шкоди, вміти узагальнити та оформити матеріали проведеного контролю використовуючи при цьому сучасні форми контролю.

1.3. Програма навчальної дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО МІСЦЕ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема 1. Теоретичні засади контролю

Контроль як багатогранна категорія. Сфери застосування та види контролю (господарський контроль, соціальний контроль, державний контроль, цивільний контроль, фінансовий контроль, педагогічний контроль, батьківський контроль, лікарський контроль, технічний контроль, економічний контроль, енергетичний контроль, екологічний контроль, санітарний контроль, тощо). Необхідність контролю. Функції контролю. Принципи контролю (принцип відповідності, принцип системності, принцип усезагальненості, принцип безперервності, принцип об'єктивності, принцип незалежності, принцип гласності, принцип ефективності, принцип науковості, принцип планування, принцип законності, принцип відповідальності). Суб'єкти та об'єкти контролю. Предмет контролю. Поняття «контрольний процес». Економічні передумови виникнення та суть господарського контролю. Основні історичні етапи розвитку господарського контролю. Поняття «господарського контролю». Функції господарського контролю: профілактична (виховна) функція, інформаційна (сигнальна) функція, інструктивна (мобілізує) функція. Державні функції господарського контролю (у вигляді ревізій). Процес здійснення господарського контролю. Стадії (етапи) контролю: організаційно-підготовча стадія, технологічна стадія, результативна стадія. Зв'язок господарського контролю з іншими навчальними дисциплінами. Предмет господарського контролю. Об'єкти господарського контролю. Методологія і методи господарського контролю. Принципи господарського контролю. Організаційні форми і види господарського контролю, його класифікація. Сучасні форми контролю.

Тема 2. Контроль як функція управління

Передумови виникнення контролю як функції управління. Контрольний процес: етапи реалізації (встановлення стандартів (критеріїв); порівняння досягнутих результатів зі стандартами; здійснення коригуючих дій). Забезпечення ефективності контролю. Вимоги до контролю. Застосування інформаційно-управлінської системи контролю. Види управлінської діяльності: стратегічне планування; управлінський контроль; оперативний контроль.

Тема 3. Суб'єкти контролю в Україні

Історія розвитку та сучасний стан державного фінансового контролю в Україні. Система органу державного фінансового контролю: завдання, функції, повноваження. Обов'язки та відповідальність службових осіб органів державного фінансового контролю. Права та обов'язки контролюючого суб'єкта. Етика працівників органів державного фінансового контролю. Кодекс етики. Морально-етичні принципи

професійної діяльності працівників органів державного фінансового контролю. Норми поведінки контролюючого суб'єкта.

Тема 4. Ревізія як метод наступного господарського контролю

Сутність ревізії, як методу наступного господарського контролю. Необхідність ревізій. Предмет та мета ревізії. Основні завдання ревізії. Об'єкти та суб'єкти ревізії. Функції ревізії. Принципи ревізії: принцип раптовості, принцип активності, принцип безперервності, принцип повноти, принцип об'єктивності та всебічності, принцип послідовності, принцип гласності, принцип оцінки факторів, виявлених ревізією, принцип ревізійної безпосередності, принцип виховної дії. Класифікація ревізій: за відомчою належністю; за порядком призначення; за обсягом дослідження; за способами проведення; за глибиною перевірки; за порядком проведення; за колом питань, що належить вивчити; по відношенню до підприємства; по відношенню до обов'язків суб'єктів контролю; за кількістю учасників. Проведення ревізій органами державного фінансового контролю.

Тема 5. Виявлення та визначення розміру матеріальної шкоди суб'єктами контролю

Методи зловживань. Види зловживань у господарській та фінансовій сфері: зловживання капіталовкладеннями, зловживання депозитним капіталом, зловживання з готівкою, зловживання з формуванням собівартості, порушення прав споживачів, комп'ютерна злочинність, тощо. Матеріальна шкода: поняття та види. Причини виникнення матеріальної шкоди. Доведення вини в контрольному процесі. Сутність матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності: повна та обмежена. Визначення розміру матеріальної шкоди. Інші види відповідальності: адміністративна відповідальність, дисциплінарна відповідальність. Моральна шкода: поняття, розрахунок суми відшкодування.

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 6. Контрольно-ревізійний процес: планування, організація та здійснення

Планування контрольно-ревізійного процесу та його реалізація в Україні: державний фінансовий аудит, інспектування, контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель, моніторинг закупівлі, планова виїзна ревізія, позапланова виїзна ревізія. Характеристика планів ревізії. Типи планів ревізії: перспективні, поточні, річні, квартальні плани. Робочий план ревізії. Часові межі ревізії. Контрольно-ревізійний процес та його учасники. Окремі доручення контролера (ревізора). Етапи проведення ревізії: підготовка до ревізії, проведення ревізії, узагальнення матеріалів та підведення підсумків ревізії, реалізація матеріалів ревізії, контроль за виконанням прийнятих рішень. Дії контролерів (ревізорів) на об'єкті ревізії. Прибуття контролерів (ревізорів)

на об'єкт ревізії. Сітьове планування. Організація і здійснення контрольно-ревізійного процесу з використанням технічних засобів. Технічні засоби в ревізії. Тактичні прийоми отримання пояснень.

Тема 7. Спеціальні методи дослідження фактів дійсності

Поняття об'єктивної істини в ревізії. Ревізійні версії як засіб пізнання об'єктивної істини в ревізії. Процес побудови версії. Стадії процесу побудови версії: загальне ознайомлення з об'єктом пізнання, ознайомлення з джерелами його документального відображення; визначення взаємного зв'язку об'єкта з іншими. Визначення меж ревізії. Застосування методичних прийомів фактичного контролю. Застосування методичних прийомів документального контролю.

Тема 8. Методика контролю та способи перевірки документів

Методика контролю. Способи вивчення фактів дійсності: зіставлення, вимірювання, спостереження, експеримент, абстрагування, математичне моделювання. Контрольний огляд документів. Контрольно-ревізійні процедури. Техніка і способи перевірки документів. Основні способи перевірки документів. Інші способи перевірки документів. Документальна перевірка. Методи контрольно-вибіркового порівняння. Вибірковий контроль якості первинних документів, законності і доцільності господарських операцій. Поняття ревізійної вибірки. Прийняття рішень про проведення вибіркової перевірки. Планування вибіркової перевірки. Перевірка одиниць вибірки. Аналіз результатів вибіркового дослідження. Техніка вилучення документів в контрольному процесі. Процедура вилучення документів на підприємстві. Оформлення вилучення документів.

Тема 9. Способи дослідження фактів господарської діяльності в контрольному процесі

Система прийомів і способів вивчення господарських операцій в контрольному процесі. Найбільш характерні способи комплексної перевірки господарських операцій. Контрольне (ревізійне) дослідження господарських операцій. Господарські порушення та їх види. Перевірка дотримання правил складання кореспонденції рахунків. Перевірка складання кореспонденції рахунків. Перевірка достовірності записів в облікових регістрах. Перевірка змісту облікової політики. Завдання контролю (ревізії) облікової політики.

Тема 10. Узагальнення та оформлення результатів контролю

Узагальнення результатів контролю та їх реалізація. Проміжні та загальні акти. Структура акту ревізії. Порядок і техніка оформлення контрольного процесу. Стадії контрольного процесу (організаційна; дослідна; узагальнення і реалізація результатів контролю). Аналіз та оцінка матеріалів ревізії. Форми реалізації матеріалів ревізії та контроль їх виконання. Ефективність контрольно-ревізійної діяльності.

1.4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

(денна форма навчання)

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні і заходи
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади контролю та його місце у системі управління підприємством					
Тема 1. Теоретичні засади контролю	2	2	10	–	
Тема 2. Контроль як функція управління	2	2	12	1	Тестування 15 хв.
Тема 3. Суб'єкти контролю в Україні	2	2	10	–	
Тема 4. Ревізія як метод наступного господарського контролю	4	4	14		Тестування 15 хв.
Тема 5. Виявлення та визначення розміру матеріальної шкоди суб'єктами контролю	4	4	16	–	Модульна робота №1
Змістовий модуль 2. Практичний аспект здійснення контрольного процесу					
Тема 6. Контрольно-ревізійний процес: планування, організація та здійснення	4	4	14	1	
Тема 7. Спеціальні методи дослідження фактів дійсності	2	2	12	1	Тестування 15 хв.
Тема 8. Методика контролю та способи перевірки документів	4	4	16		
Тема 9. Способи дослідження фактів господарської діяльності в контрольному процесі	4	4	16		Тестування 15 хв.
Тема 10. Узагальнення та оформлення результатів контролю	4	4	18	1	Ректорська контрольна робота
Тренінг					4
Захист КПЗ					
Екзамен					
Разом	32	32	138	4	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади контролю та його місце у системі управління підприємством			
Тема 1. Теоретичні засади контролю	1	0,5	16
Тема 2. Контроль як функція управління	1	1	10
Тема 3. Суб'єкти контролю в Україні	1	0,5	24
Тема 4. Ревізія як метод наступного господарського контролю	1	1	26
Тема 5. Виявлення та визначення розміру матеріальної шкоди суб'єктами контролю	1	1	20
Змістовий модуль 2. Практичний аспект здійснення контрольного процесу			
Тема 6. Контрольно-ревізійний процес: планування, організація та здійснення	2	0,5	24
Тема 7. Спеціальні методи дослідження фактів дійсності	1	0,5	20
Тема 8. Методика контролю та способи перевірки документів	1	1	18
Тема 9. Способи дослідження фактів господарської діяльності в контрольному процесі	1	1	22
Тема 10. Узагальнення та оформлення результатів контролю	2	1	10
Екзамен			
Разом	12	8	190

Розділ II.
ПРАКТИЧНИЙ БЛОК ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КОНТРОЛЬ
В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»

2.1. Тематика практичних занять

(денна форма навчання)

Практичне заняття № 1.

Тема: Теоретичні засади контролю

Мета: Засвоєння теоретичних основ контролю, організаційних форм і видів контролю та розуміння сфери застосування.

Питання для обговорення:

1. Контроль як багатогранна категорія.
2. Сфери застосування, функції та принципи контролю.
3. Економічні передумови виникнення та суть господарського контролю.
4. Організаційні форми і види господарського контролю, його класифікація.
5. Сучасні форми контролю.

Основна: [11], [12], [22, с. 2, с.71, с.95-96, с.100-102], [26]. *Додаткова:* [20].

Практичне заняття № 2.

Тема: Контроль як функція управління

Мета: Оволодіння знаннями ефективності контролю та розуміння його місця у системі управління підприємством.

Питання для обговорення:

1. Передумовами виникнення контролю як функції управління.
2. Контрольний процес: етапи реалізації (встановлення стандартів (критеріїв); порівняння досягнутих результатів зі стандартами; здійснення коригуючих дій).
3. Забезпечення ефективності контролю. Вимоги до контролю.
4. Застосування інформаційно-управлінської системи контролю.

Література:

Основна: [22]. *Додаткова:* [2], [8].

Практичне заняття № 3.

Тема: Суб'єкти контролю в Україні

Мета: Оволодіння загальними питаннями законодавства про систему органів органів державного фінансового контролю та вміння кваліфіковано використовувати отримані знання у майбутній практичній роботі .

Питання для обговорення:

1. Історія розвитку та сучасний стан державного фінансового контролю в Україні.
2. Система органів державного фінансового контролю України: завдання, функції, повноваження, структура.
3. Обов'язки та відповідальність посадових осіб органів державного

фінансового контролю.

4. Етика працівників органів державного фінансового контролю.
5. Норми поведінки контролюючого суб'єкта.

Література:

Основна: [11], [12], [25]. *Додаткова:* [5], [6], [7], [9], [21], [22], [23], [24].

Практичне заняття № 4-5

Тема: Ревізія як метод наступного господарського контролю

Мета: Оволодіння загальними питаннями та проблемами ревізії як одного з методів здійснення господарського контролю та вміння застосовувати на практиці отриманні знання.

Питання для обговорення:

1. Необхідність та сутність ревізії. Предмет та мета ревізії.
2. Основні завдання ревізії.
3. Об'єкти та суб'єкти ревізії
4. Функції та принципи ревізії
5. Класифікація ревізій.

Література:

Основна: [1, с.14-25], [3, с.18-21], [4, с.8-17], [6, с.75-82], [10, с.63-68], [12], [16, с.12-18]. *Додаткова:* [25].

Практичне заняття № 6-7

Тема: Виявлення та визначення розміру матеріальної шкоди суб'єктами контролю

Мета: Засвоєння питань виявлення економічних злочинів та визначення розміру матеріальної шкоди. Вміння використовувати теоретичні знання, практичні навички, норми правової культури при виявленні економічних порушень у контрольному процесі.

Питання для обговорення:

1. Зловживання: методи і види.
2. Матеріальна шкода: поняття та види.
3. Причини виникнення матеріальної шкоди.
4. Доведення вини в контрольному процесі.
5. Матеріальна відповідальність: сутність та види.
6. Визначення розміру матеріальної шкоди.
7. Інші види відповідальності.
8. Моральна шкода: поняття, розрахунок суми відшкодування.

Література:

Основна: [1, с.184-225], [3, с.218-221], [4, с.85-97], [9, с.118-132], [15, с.32-43], [27]. *Додаткова:* [9], [17], [18].

Практичне заняття № 8-9

Тема: Контрольно-ревізійний процес: планування, організація та здійснення

Мета: Вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички у контрольно-ревізійному процесі, готовність застосовувати технічні засоби у ревізійній роботі .

Питання для обговорення:

1. Планування контрольно-ревізійного процесу.
2. Контрольно-ревізійний процес та його учасники.
3. Підготовка до ревізії та етапи її проведення.
4. Дії контролерів (ревізорів) на об'єкті ревізії.
5. Організація і здійснення контрольно-ревізійного процесу з використанням технічних засобів.
6. Тактичні прийоми отримання пояснень.

Література:

Основна: [3, с.21-29], [4, с.28-36], [6, с.31-43], [9, с.38-42]. *Додаткова:* [27].

Практичне заняття № 10

Тема: Спеціальні методи дослідження фактів дійсності

Мета: Оволодіння загальним поняттям об'єктивної істини. Вміння використовувати методичні прийоми фактичного та документального контролю.

Питання для обговорення:

1. Поняття об'єктивної істини в ревізії.
2. Ревізійні версії як засіб пізнання об'єктивної істини в ревізії.
3. Визначення меж ревізії.
4. Застосування методичних прийомів фактичного контролю.
5. Застосування методичних прийомів документального контролю.

Література:

Основна: [1, с.143-186], [3, с.264-316], [9, с.95-111], [15, с.143-186].

Практичне заняття № 11-12

Тема: Методика контролю та способи перевірки документів

Мета: Уміння застосовувати способи вивчення фактів дійсності в контрольному процесі, готовність використовувати основні методи контрольно-вибіркового порівняння у майбутній практичній роботі.

Питання для обговорення:

1. Методика контролю і способи вивчення фактів дійсності.
2. Техніка і способи вивчення фактів дійсності: зіставлення, вимірювання, спостереження, експеримент, абстрагування, математичне моделювання.
3. Контрольний огляд документів.
4. Вибірковий контроль якості первинних документів, законності і доцільності господарських операцій.

5. Способи виявлення підробок.
6. Техніка вилучення документів в контрольному процесі.

Література:

Основна: [9, с. 101, с.105-108], [15, с.70-76], [16, с.57-59], [27, с.123-126].

Практичне заняття № 13-14

Тема: Способи дослідження фактів господарської діяльності в контрольному процесі

Мета: Засвоєння теоретичних основ про систему методів вивчення господарських фактів в контрольному процесі та оволодіння методикою перевірки складання кореспонденції рахунків, достовірності записів в облікових регістрах, змісту облікової політики.

Питання для обговорення:

1. Система методів вивчення господарських фактів в контрольному процесі.
2. Ревізійне дослідження господарських операцій.
3. Перевірка дотримання правил складання кореспонденції рахунків.
4. Перевірка достовірності записів в облікових регістрах.
5. Перевірка стану організації облікової політики.

Література:

Основна: [4, с. 43-56], [9, с.143-156], [15, с.72-78], [16, с.73-80].

Практичне заняття № 15-16

Тема: Узагальнення та оформлення результатів контролю

Мета: Вміння застосовувати правові норми та дотримуватись встановленої послідовності проведення контрольно-ревізійного процесу, здатність використовувати відомчі положення й інструкції при складанні акту ревізії, критично і науково аналізувати вивчені матеріали ревізії, кваліфіковано оформити висновки.

Питання для обговорення:

1. Узагальнення результатів контролю та їх реалізація.
2. Порядок і техніка оформлення контрольного процесу.
3. Структура акту ревізії
4. Аналіз та оцінка матеріалів ревізії.
5. Висновки контролюючого суб'єкта.
6. Форми реалізації матеріалів ревізії та контроль їх виконання.
7. Ефективність контрольно-ревізійної діяльності.

Література:

Основна: [8, с.94, с. 105-106], [9, с.104, с.108, с.212-216], [15, с.148-152], [23, с.264-277], [27, с.221-236].

(заочна форма навчання)

Практичне заняття № 1-2

Тема: Теоретико-методологічні засади контролю та його місце у системі управління підприємством

Мета: Засвоєння теоретичних основ контролю, організаційних форм і видів контролю та розуміння сфери застосування. Оволодіння знаннями ефективності контролю та розуміння його місця у системі управління підприємством. Оволодіння загальними питаннями законодавства про систему органів Державної фінансової інспекції України та вміння кваліфіковано використовувати отримані знання у майбутній практичній роботі. Оволодіння загальними питаннями та проблемами ревізії як одного з методів здійснення господарського контролю та вміння застосовувати на практиці отримані знання. Засвоєння питань виявлення економічних злочинів та визначення розміру матеріальної шкоди. Вміння використовувати теоретичні знання, практичні навички, норми правової культури при виявленні економічних порушень у контрольному процесі.

Питання для обговорення:

1. Контроль як багатогранна категорія.
2. Сфери застосування, функції та принципи контролю.
3. Організаційні форми і види господарського контролю, його класифікація.
4. Передумовами виникнення контролю як функції управління.
5. Контрольний процес: етапи реалізації (встановлення стандартів (критеріїв); порівняння досягнутих результатів зі стандартами; здійснення коригуючих дій).
6. Забезпечення ефективності контролю. Вимоги до контролю.
7. Система органів Державної фінансової інспекції України: завдання, функції, повноваження, структура.
8. Обов'язки та відповідальність посадових осіб органів державного фінансового контролю.
9. Етика працівників органів державного фінансового контролю.
10. Основні завдання ревізії.
11. Об'єкти та суб'єкти ревізії
12. Класифікація ревізій.
13. Зловживання: методи і види.
14. Матеріальна шкода: поняття та види.
15. Матеріальна відповідальність: сутність та види.

Література:

Основна: [1], [3], [4], [6], [9], [10], [11], [12], [15], [16], [22], [25], [26], [27].

Практичне заняття № 3-4

Тема: Практичний аспект здійснення контрольного процесу

Мета: Вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички у контрольно-ревізійному процесі, готовність застосовувати технічні засоби у ревізійній роботі. Оволодіння загальним поняттям об'єктивної істини. Вміння використовувати

методичні прийоми фактичного та документального контролю. Уміння застосовувати способи вивчення фактів дійсності в контрольному процесі, готовність використовувати основні методи контрольно-вибіркового порівняння у майбутній практичній роботі. Засвоєння теоретичних основ про систему методів вивчення господарських фактів в контрольному процесі та оволодіння методикою перевірки складання кореспонденції рахунків, достовірності записів в облікових регістрах, змісту облікової політики. Вміння застосовувати правові норми та дотримуватись встановленої послідовності проведення контрольно-ревізійного процесу, здатність використовувати відомчі положення й інструкції при складанні акту ревізії, критично і науково аналізувати вивчені матеріали ревізії, кваліфіковано оформити висновки.

Питання для обговорення:

1. Планування контрольно-ревізійного процесу.
2. Підготовка до ревізії та етапи її проведення.
3. Дії ревізорів на об'єкті ревізії.
4. Поняття об'єктивної істини в ревізії.
5. Застосування методичних прийомів фактичного контролю.
6. Застосування методичних прийомів документального контролю.
7. Методика контролю і способи вивчення фактів дійсності.
8. Техніка і способи вивчення фактів дійсності: зіставлення, вимірювання, спостереження, експеримент, абстрагування, математичне моделювання.
9. Техніка вилучення документів в контрольному процесі.
10. Перевірка дотримання правил складання кореспонденції рахунків.
11. Перевірка достовірності записів в облікових регістрах.
12. Перевірка стану організації облікової політики.
13. Порядок і техніка оформлення контрольного процесу.
14. Структура акту ревізії
15. Висновки контролюючого суб'єкта.

Література:

Основна: [1], [3], [4], [6], [8], [9],[15], [16], [23], [27].

2.2. Практичні і ситуаційні завдання

Ситуаційне завдання 1.

Необхідно:

- виявити порушення, застосувати штрафні санкції.

Дані для виконання:

Підприємство здійснило розрахунок з фізичною особою – СПД в сумі 15000 грн. Встановлений ліміт каси складає 500 грн. Фактичний залишок готівки на кінець дня – 450 грн.

Ситуаційне завдання 2.

Необхідно:

- необхідно виявити порушення, застосувати штрафні санкції.

Дані для виконання:

Ліміт каси встановлений у розмірі 700 грн.

01.09 залишок коштів на початок дня у касі складав 300 грн. З 01.09 по 10.09 щодня за даними книги обліку розрахункових операцій в касу оприбутковувалось по 200 грн. (за реалізовану продукцію).

03.09 Іванову І.В. на відрядження з каси підприємства було видано 348 грн., що раніше були отримані в банку. Термін відрядження 04.09-06.09. Відзвітувався Іванов І.В. 10.09 на суму 236 грн., з яких 80 грн. витратив на господарські потреби. У цей же день невитрачені кошти він повернув у касу підприємства.

07.09 була видана заробітна плата в сумі 1320 грн. Інкасація зроблена 10.09 на всю суму готівки, що перебувала у касі.

Також перевіркою було встановлено:

1. Для підтвердження витрат на відрядження не були надані такі документи:
  - квиток на проїзд Краматорськ-Харків – 35 грн.
  - квитанція про проживання в готелі – 37,50 грн.
  - квитанція про телефонні переговори з містом Краматорськ – 1,98 грн.
  - довідка з залізничного вокзалу м. Харкова про вартість жорсткого плацкарту до м. Краматорська – 27,52 грн.
  - рахунок на купівлю запчастин на трактор на 80 грн.
2. Іванов І.В. під час одержання коштів на відрядження не відзвітувався по раніше отриманій у підзвіт сумі в розмірі 50 грн.
3. Фактично було встановлено, що за даний період виторг від реалізації даного підприємства склав 2500 грн.
4. 03.09 з каси була видана заробітна плата працівникам у сумі 1320 грн.

Ситуаційне завдання 3.

Необхідно:

- визначити розмір необґрунтовано пред'явлених витрат.

Дані для виконання:

Будівельно-монтажним управлінням на ремонтні роботи у замовника за актом ф. 2 списані такі витрати:

- заробітна плата малярів-верхолазів (вище 4 м) 3000 грн./750 м²;
- заробітна плата малярів (до 4 м) 1640 грн./820 м²;
- фарба масляна (2 грн./кг.) 1570 кг;
- нормо-витрати наведені із розрахунку дворазового малярного покриття.

Перевіркою встановлено, що частина робіт була проведена з матеріалу замовника (400 кг фарби БМУ отримало від замовника); загальний обсяг пофарбованих конструкцій складає 1500 м², з них вище 4 м – 500 м². Також проведена експертиза встановила, що роботи виконувалися за технологією одноразового покриття.

Ситуаційне завдання 4.

Необхідно:

Перевірити стан обліку розрахунків з підзвітними особами на основі авансового звіту експедитора Тарасюка А. Б. від 21 квітня 2020 року по витратах на господарські потреби. По виявлених порушеннях підготувати запис до акту ревізії та вказати джерела контролю.

Дані для виконання:

- залишок попереднього авансу за підзвітною особою – 10 грн.;
- одержано аванс з каси 02 квітня – 115 грн.;
- витрачено згідно авансового звіту від 15 квітня на придбання друкарського паперу – 107,50 грн., решту заборгованості внесено в касу підприємства;
- заборгованість за підзвітною особою (10+7,50) внесено в касу 22 квітня 2020 року.

Ситуаційне завдання 5.

Необхідно:

Перевірити стан обліку операцій з МШП. Вказати, чи є порушення в даній ситуації та які рекомендації може дати ревізор бухгалтеру щодо їх виправлення.

Дані для виконання:

Підприємство придбало 10 крісел вартістю 150 грн. за одиницю і зарахувало їх до складу МШП.

Ситуаційне завдання 6.

Необхідно:

Перевірити правильність визначення фактичної собівартості готової продукції переданої з виробництва на склад.

Дані для виконання:

По даних обліку підприємства за ревізійний період списано фактичну собівартість готової продукції, переданої з основного виробництва на склад на суму 11405 грн.

(2000+3200+135+2550+3520).

Незавершене виробництво у відповідності з технологічним процесом відсутнє.

За ревізійний період в обліку відображені наступні операції:

- Нарахована заробітна плата робітникам цеху основного виробництва за виготовлення продукції – 2000 грн.
- Витрачено матеріали в цеху основного виробництва на виготовлення продукції – 3200 грн.
- Списуються витрати від бракованої продукції, що підлягають утриманню з винних осіб – 135 грн.
- Списуються загально виробничі витрати на собівартість продукції – 2550 грн.
- Списуються адміністративні витрати – 3520 грн.

Ситуаційне завдання 7.

Необхідно:

Проаналізувати наведену виробничу ситуацію, вказати виявлені порушення і сформулювати висновки.

Дані для виконання:

Ревізійна комісія проводить інвентаризацію. Для вирішення виниклих проблем був запрошений її керівник.

Перелік проблем:

- 1) частина готової продукції надійшла на склад в час проведення інвентаризації;
- 2) існують запасні частини, які ніде не враховані, так як кладовщик відносить їх до відходів;
- 3) ревізори перевірили 20 одиниць готової продукції і порівняли результати з даними обліку, яких виявилось 8 од.;
- 4) кладовщик запропонував завершити інвентаризацію не в п'ятницю, а в понеділок рано;
- 5) на подвір'ї підприємства знаходиться велика кількість відходів (приблизно 9 т). Вартість їх значна з точки зору мети контролю.

Ситуаційне завдання 8.

Необхідно:

Розглянути ситуацію з обліку реалізації основних засобів, пояснити суть допущених помилок і вказати, які рекомендації повинен дати ревізор бухгалтеру, щодо правильності відображення ситуації на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Підприємство реалізувало легковий автомобіль, первісна вартість якого за даними обліку - 21 200 грн., нарахований знос за час експлуатації – 2 000 грн., ціна реалізації включаючи ПДВ – 24 000 грн. Дана ситуація в реєстрах бухгалтерського обліку

підприємства ображена наступним чином :

Дт 377 Кт 742 – 24000 грн.

Дт 131 Кт 105 – 2000 грн.

Дт 311 Кт 377 – 24000 грн.

2.3. Тестові завдання для модульних робіт з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

1. *Контроль – це:*

а) системна сукупність процесів за допомогою яких забезпечується спостереження за керованим об'єктом з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів і вжиття заходів з усунення та ліквідації негативних явищ;

б) система методів і стратегій, із допомогою яких суспільство спрямовує поведінку індивідів;

с) одна з важливих функцій державного управління.

2. *Соціальний контроль – це:*

а) спосіб саморегуляції соціальної системи, який забезпечує впорядкованість взаємодій між людьми завдяки нормативному регулюванню;

б) одна з важливих функцій державного управління;

с) застосування маніпулятивних методів при спробі змінити мислення чи поведінку індивіда всупереч його волі.

3. *Державний контроль – це:*

а) одна з форм здійснення державної влади, що забезпечує дотримання законів і інших правових актів, що видаються органами держави;

б) застосування маніпулятивних методів при спробі змінити мислення чи поведінку індивіда всупереч його волі;

с) системна сукупність процесів за допомогою яких забезпечується спостереження за керованим об'єктом з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів і вжиття заходів з усунення та ліквідації негативних явищ.

4. *Митний контроль – це:*

а) одна з форм здійснення державної влади, що забезпечує дотримання законів і інших правових актів, що видаються органами держави;

б) застосування маніпулятивних методів при спробі змінити мислення чи поведінку індивіда всупереч його волі;

с) сукупність заходів, що здійснюють митні органи з метою забезпечити дотримання митного законодавства.

5. *Державний фінансовий контроль – це:*

а) діяльність уповноважених органів з метою виявляти порушення санітарних вимог, спрямована на попередження захворювань людей, тварин і рослин;

б) система дій державних органів, обов'язками яких є виявляти порушення управління державними фінансовими ресурсами;

с) одна з форм здійснення державної влади, що забезпечує дотримання законів і інших правових актів, що видаються органами держави.

6. *Фінансовий контроль – це:*

а) процес, який здійснює орган управління організації;

б) діяльність, яку здійснюють неурядові об'єднання і окремі особи, спрямована на виявлення і припинення порушень прав і свобод людини;

с) перевірка фінансових і інших, пов'язаних із ними питань діяльності суб'єктів господарювання.

7. Внутрішній контроль – це:

а) перевірка фінансових і інших, пов'язаних із ними питань діяльності суб'єктів господарювання;

б) процес, який здійснює орган управління організації;

с) діяльність, яку здійснюють неурядові об'єднання і окремі особи, спрямована на виявлення і припинення порушень прав і свобод людини.

8. Економічний контроль – це:

а) система конкретних заходів, спрямованих на раціональне господарювання підприємств з різними формами власності в умовах ринкових відносин;

б) система дій державних органів, обов'язками яких є виявляти порушення управління державними фінансовими ресурсами;

с) діяльність, яка включає проведення вимірювань, перевірок, випробувань однієї чи декількох характеристик продукту або перебігу процесу з метою визначення їх відповідності встановленим вимогам.

9. До основних принципів контролю відносять:

а) принцип об'єктивності, принцип незалежності, принцип планування, принцип законності та принцип відповідальності;

б) принцип системності, принцип усезагальненості, принцип незалежності, принцип гласності та принцип науковості;

с) принцип відповідності, принцип системності, принцип усезагальненості, принцип неперервності, принцип об'єктивності, принцип незалежності, принцип гласності, принцип ефективності, принцип науковості, принцип планування, принцип законності та принцип відповідальності.

10. Предмет контролю – це:

а) набір запитань і критеріїв, згідно яких організують контроль;

б) факти господарських і фінансових порушень;

с) документальні дані, що вивчаються шляхом застосування спеціальних прийомів з позиції їх законності, достовірності та доцільності.

11. Передумовами виникнення контролю як функції управління є:

а) невизначеність; попередження виникнення кризових явищ;

б) попередження виникнення кризових явищ;

с) невизначеність; попередження виникнення кризових явищ; підтримання успіху.

12. До головних функцій контролю слід віднести:

а) оперативну, підпорядковану, превентивну, комунікативну, інформативну, захисну;

б) оперативну, превентивну, комунікативну, інформативну;

с) оперативну, комунікативну, інформативну, захисну.

13. У сучасних реаліях виробничої та управлінської діяльності підприємств виокремлюють такі функції підприємства:

- a) технічну, комерційну, фінансову, адміністративну;
- b) комерційну, фінансову, адміністративну;
- c) технічну, комерційну, адміністративну.

14. Підсистему контролю в управлінні за прийнятим рішенням можна підрозділити на кілька видів контролю:

- a) попередній; поточний; заключний;
- b) попередній; поточний; заключний; зі зворотним зв'язком; по стандартах; по показниках результативності; по показниках припустимих відхилень;
- c) зі зворотним зв'язком; по стандартах; по показниках результативності; по показниках припустимих відхилень.

15. Процес контролю реалізується через етапи:

- a) встановлення стандартів (критеріїв); порівняння досягнутих результатів зі стандартами; здійснення коригуючи дій;
- b) встановлення стандартів (критеріїв); порівняння досягнутих результатів зі стандартами;
- c) порівняння досягнутих результатів зі стандартами; здійснення коригуючи дій.

16. Ефективний контроль має відповідати наступним властивостям :

- a) стратегічна спрямованість контролю; орієнтація на результати; своєчасність контролю;
- b) стратегічна спрямованість контролю; орієнтація на результати; своєчасність контролю; гнучкість контролю; простота контролю; економічність контролю;
- c) орієнтація на результати; своєчасність контролю; простота контролю; економічність контролю.

17. Інформаційно-управлінська система – це:

- a) система конкретних заходів, спрямованих на раціональне господарювання підприємств з різними формами власності в умовах ринкових відносин;
- b) системна сукупність процесів за допомогою яких забезпечується спостереження за керованим об'єктом з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів і вжиття заходів з усунення та ліквідації негативних явищ;
- c) формальна система, яка на основі системи взаємоузгоджених стандартів та їх реалізації, надає керівникам інформацію, яка необхідна їм для прийняття рішень.

18. Види управлінської діяльності поділяють на категорії:

- a) стратегічне планування; управлінський контроль; оперативний контроль;
- b) управлінський контроль; оперативний контроль;
- c) стратегічне планування; управлінський контроль.

19. Стратегічне планування – це:

- a) процес, за допомогою якого керівники забезпечують отримання ресурсів і їх ефективне використання для досягнення загальних цілей підприємства;
- b) процес прийняття рішень стосовно цілей підприємства, зміни цих цілей, використання ресурсів для досягнення цих цілей і відносно стратегій, які обумовлюють отримання, використання і розміщення цих ресурсів;

с) процес забезпечення ефективного і кваліфікованого виконання конкретних задач.

20. *Управлінський контроль – це:*

а) процес, за допомогою якого керівники забезпечують отримання ресурсів і їх ефективне використання для досягнення загальних цілей підприємства;

б) процес прийняття рішень стосовно цілей підприємства, зміни цих цілей, використання ресурсів для досягнення цих цілей і відносно стратегій, які обумовлюють отримання, використання і розміщення цих ресурсів;

с) процес забезпечення ефективного і кваліфікованого виконання конкретних задач.

21. *Форми проведення державного фінансового контролю - це:*

а) державний фінансовий аудит, інспектування;

б) державний фінансовий аудит, інспектування, контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель;

с) державний фінансовий аудит, контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель.

22. *Територіальні органи Держаудитслужби включають:*

а) Східний офіс Держаудитслужби, Південний офіс Держаудитслужби, Північний офіс Держаудитслужби, Західний офіс Держаудитслужби, Північно-східний офіс;

б) Східний офіс Держаудитслужби, Південний офіс Держаудитслужби, Північний офіс Держаудитслужби, Західний офіс Держаудитслужби;

с) Східний офіс Держаудитслужби, Західний офіс Держаудитслужби.

23. *Реорганізація Державної фінансової інспекції у Державну аудиторську службу відбулася:*

а) в 2010 році;

б) в 2012 році;

с) в 2015 році.

24. *Державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через:*

а) проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель;

б) проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель, моніторингу закупівлі;

с) інспектування, перевірки закупівель, моніторингу закупівлі.

25. *Порядок проведення органом державного фінансового контролю державного фінансового аудиту, інспектування устанавлюється:*

а) Кабінетом Міністрів України;

б) Міністерством фінансів;

с) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

26. Державний фінансовий аудит:

а) є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю;

б) здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб;

с) здійснюється шляхом проведення моніторингу закупівлі у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі», проведення перевірки закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспектування.

27. Інспектування:

а) є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю;

б) здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб;

с) здійснюється шляхом проведення моніторингу закупівлі у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі», проведення перевірки закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспектування.

28. Контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель:

а) є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю;

б) здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб;

с) здійснюється шляхом проведення моніторингу закупівлі у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі», проведення перевірки закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспектування.

29. *Кодекс етики – це:*

а) задекларована в принципах система моральних цінностей, які поділяються всіма посадовцями органів державного фінансового контролю і щодо яких ними добровільно взяті зобов'язання на їх дотримання у професійній діяльності;

б) обов'язкові розпорядження та вказівки про дисциплінарні стягнення та звільнення з роботи. Вони обмежуються вимогами у формі рекомендацій, порад та пропозицій як в усній, так і в письмовій формі;

с) принципи про організацію системної роботи з розвитку професійної етики персоналу, насамперед, навчання, інформаційно-просвітницької підтримки та контролю за дотриманням норм етики.

30. *Розгляд скарг на дії посадових осіб органу державного фінансового контролю визначений:*

а) Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»;

б) Законом України «Про державну службу»;

с) Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

31. *Ревізія – це:*

а) метод документального контролю фінансово-господарської діяльності підприємства за дотриманням законодавства з фінансових питань; достовірності обліку та звітності; спосіб документального виявлення недостач, розтрат, привласнення коштів і матеріальних цінностей; попередження фінансових зловживань;

б) перевірка виробничо-фінансової діяльності підприємства або його частин на підставі достовірних документів або записів;

с) перевірка публічної фінансової звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству.

32. *Який правовий документ регламентує проведення ревізій в Україні?*

а) Закон України «Про аудиторську діяльність»;

б) Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»;

с) Закон України «Про рахункову палату».

33. *Предметом ревізії є:*

а) господарська діяльність підприємства;

б) господарські факти і операції;

с) документальні дані, що вивчаються шляхом застосування спеціальних прийомів з позиції їх законності, достовірності та доцільності.

34. *Об'єктами ревізії є:*

а) активи і фінансові зобов'язання;

б) розрахункові операції;

с) окремі господарські факти і операції, що формують господарські процеси, вся сукупність яких є господарською діяльністю певного суб'єкта.

35. *Суб'єктами ревізії є:*

а) працівники державного фінансового контролю, які здійснюють ревізію (перевірку);

б) аудитори і аудиторські фірми;

с) інспектори Міністерства доходів і зборів України.

36. *Принцип раптовості:*

а) забезпечує об'єктивну оцінку діяльності підприємства з документальним обґрунтуванням фактів та обов'язковим виявленням причин та зв'язків між ними;

б) полягає в тому, що кожна наступна ревізія починається з моменту закінчення попередньої;

с) дає можливість перевірити реальний стан справ на підприємстві, досягти узгодженості дій ревізорів і забезпечити максимальну ефективність ревізійного процесу.

37. *Принцип активності ревізії полягає у:*

а) застосуванні засобів і способів перевірки в момент, коли підконтрольні особи цього не чекають;

б) прагненні знайти кращі методи та способи виконання поставлених перед ревізією завдань, готовності ревізора взяти на себе відповідальність за прийняте рішення;

с) розпочаті ревізійні дії повинні вестись активно і безперервно до повного виявлення фактів порушень.

38. *Принцип безперервності ревізії полягає у:*

а) тому, що розпочаті ревізійні дії повинні вестись активно і безперервно до повного виявлення фактів порушень, відшкодування виявленої матеріальної шкоди, притягнення винних осіб до відповідальності;

б) прагненні знайти кращі методи та способи виконання поставлених перед ревізією завдань, готовності ревізора взяти на себе відповідальність за прийняте рішення;

с) тому, що дає можливість перевірити реальний стан справ на підприємстві, досягти узгодженості дій ревізорів і забезпечити максимальну ефективність ревізійного процесу.

39. *Принцип повноти ревізії полягає у:*

а) прагненні знайти кращі методи та способи виконання поставлених перед ревізією завдань, готовності ревізора взяти на себе відповідальність за прийняте рішення;

б) тому, що дає можливість перевірити реальний стан справ на підприємстві, досягти узгодженості дій ревізорів і забезпечити максимальну ефективність ревізійного процесу;

с) виявленні та детальному вивченні всіх фактів, що мають значення для ревізії.

40. *Принцип об'єктивності та всебічності ревізії полягає у:*

а) тому, що дає можливість перевірити реальний стан справ на підприємстві, досягти узгодженості дій ревізорів і забезпечити максимальну ефективність ревізійного процесу;

б) прагненні знайти кращі методи та способи виконання поставлених перед ревізією завдань, готовності ревізора взяти на себе відповідальність за прийняте рішення;

с) об'єктивній оцінці діяльності підприємства з документальним обґрунтуванням фактів, обов'язковим виявленням причин та зв'язків між ними.

41. *Суб'єктами можливих господарських правопорушень є:*

а) посадові, в тому числі, матеріально відповідальні особи;

б) посадові особи;

с) матеріально відповідальні особи.

42. *Зменшення майнових чи немайнових благ, що охороняються законом та мають певну економічну цінність і виражаються в грошовому вимірнику – це:*

а) матеріальна шкода;

б) моральна шкода;

с) економічна шкода.

43. *Необґрунтовані витрати підприємства, викликані дописами та неякісним виконанням робіт, неправильним застосуванням цін, тарифів, розцінок, знижок, надбавок, недотриманням норм витрат матеріальних ресурсів відносять до:*

а) моральної шкоди;

б) матеріальної шкоди;

с) економічної шкоди.

44. *Нестачі грошових коштів, тварин, а також товарно-матеріальних цінностей і готової продукції понад норм природного убутку відносять до:*

а) матеріальної шкоди;

б) моральної шкоди;

с) економічної шкоди.

45. *Суб'єктом матеріальної відповідальності може бути:*

а) найманий працівник;

б) тільки працівник, який знаходиться у трудових відносинах з підприємством, якому заподіяна шкода;

с) працівник на погодинній оплаті.

46. *Працівники, які працюють на підприємстві за цивільно-правовими договорами (наприклад, за договором підряду), згідно з нормами цивільного законодавства несуть:*

а) матеріальну відповідальність;

б) адміністративну відповідальність;

с) соціальна відповідальність.

47. *Під прямою реальною шкодою слід розуміти:*

а) здійснення винної протиправної дії (бездіяльності) при виконанні покладених на працівника трудових обов'язків, внаслідок якої була заподіяна шкода;

б) невиконання працівником своїх трудових обов'язків, передбачених законодавством, трудовим договором, правилами внутрішнього розпорядку, інструкціями та іншими обов'язковими правилами, а також наказами та розпорядженнями адміністрації;

с) втрату, погіршення або зниження цінності майна; необхідність для підприємства провести затрати на відновлення, придбання майна та інших цінностей, або зробити зайві виплати.

48. Під протиправною поведінкою слід розуміти:

а) невиконання працівником своїх трудових обов'язків, передбачених законодавством, трудовим договором, правилами внутрішнього розпорядку, інструкціями та іншими обов'язковими правилами, а також наказами та розпорядженнями адміністрації;

б) втрату, погіршення або зниження цінності майна; необхідність для підприємства провести затрати на відновлення, придбання майна та інших цінностей, або зробити зайві виплати;

с) здійснення винної протиправної дії (бездіяльності) при виконанні покладених на працівника трудових обов'язків, внаслідок якої була заподіяна шкода.

49. Які види матеріальної відповідальності працівників передбачено законодавством за завдану шкоду:

а) обмежена матеріальна відповідальність;

б) повна матеріальна відповідальність;

с) обмежена і повна матеріальна відповідальність.

50. Обов'язкове, відшкодування заподіяної шкоди в розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше середньомісячної зарплати працівника передбачає:

а) обмежена матеріальна відповідальність;

б) повна матеріальна відповідальність;

с) інша межа відповідальності.

51. План, який складається на рік, підписаний керівником органу державного фінансового контролю та затверджений керівником вищестоячого органу (міністерства, відомства, департаменту, управління) - це:

а) поточний план;

б) перспективний план;

с) річний план.

52. За своєю ініціативою проводять ревізії та перевірки:

а) не частіше одного разу на рік;

б) не рідше, ніж один раз на рік;

с) не частіше, ніж один раз на два роки.

53. Термін продовження проведення позапланової виїзної ревізії на підприємстві не може перевищувати:

а) 15 робочих днів;

б) 5 робочих днів;

с) 25 робочих днів.

54. *Проведення ревізій органами державного фінансового контролю здійснюють відповідно до:*

- a) ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»;
- b) ст. 8 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»;
- c) ст. 10 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».

55. *Планові ревізії на підприємстві:*

- a) затверджуються в річних і квартальних планах;
- b) затверджуються тільки в річних планах;
- c) затверджуються тільки в квартальних планах.

56. *Позапланові ревізії на підприємстві проводяться:*

- a) на підставі протоколу слідчого;
- b) на підставі наказу керівника органів державного фінансового контролю;
- c) на вимогу суду, прокуратури, інших органів контролю або управління.

57. *Ревізії за порядком призначення бувають:*

- a) повні, часткові, тематичні;
- b) планові і непланові;
- c) суцільні, вибіркові, комбіновані.

58. *Тривалість планової виїзної ревізії не повинна перевищувати:*

- a) тридцяти робочих днів;
- b) двадцяти робочих днів;
- c) десяти робочих днів.

59. *Позапланова виїзна ревізія не повинна перевищувати:*

- a) тридцяти робочих днів;
- b) десяти робочих днів;
- c) п'ятнадцяти робочих днів.

60. *Термін продовження проведення планової виїзної ревізії на підприємстві не може перевищувати:*

- a) 15 робочих днів;
- b) 25 робочих днів;
- c) 30 робочих днів.

61. *Одним із засобів встановлення об'єктивної істини ревізією є:*

- a) мислення контролера (ревізора) у формі ревізійних версій;
- b) участь зацікавлених осіб;
- c) попередити можливість появи порушення в подальшому.

62. *Логічне обґрунтування припущення про зовнішні та внутрішні зв'язки в операції, що вивчається, про характер та сутність взаємовідносин між ними – це:*

- a) ревізійний досвід;
- b) ревізійні версії;
- c) об'єктивна істина ревізії.

63. Виникає миттєво і пов'язана з отриманням первинної інформації про події в ході огляду документів та аналізу змісту операцій на підставі ревізійного досвіду, теоретичної підготовки, знань правил обліку, організації фінансів, технології виробництва – це:

- а) початкова версія;
- б) припущення;
- с) порушення.

64. Процес побудови версій складається з наступних стадій пізнавального процесу:

- а) загальне ознайомлення з об'єктом пізнання; ознайомлення з джерелами його документального відображення; визначення взаємного зв'язку даного об'єкта з іншими;
- б) загальне ознайомлення з об'єктом пізнання; ознайомлення з джерелами його документального відображення;
- с) загальне ознайомлення з об'єктом пізнання визначення взаємного зв'язку даного об'єкта з іншими.

65. Спосіб контролю фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, стану розрахунків та його відповідності даним бухгалтерського обліку на одну й ту саму дату – це:

- а) інвентаризація;
- б) контрольні заміри;
- с) спостереження (обстеження).

66. Прийоми фактичного контролю, що застосовуються при перевірці достовірності даних про обсяги виконаних робіт, наданих послуг – це:

- а) інвентаризація;
- б) контрольні заміри;
- с) спостереження (обстеження).

67. Прийоми фактичного контролю стану об'єктів, їх якісних характеристик – це:

- а) інвентаризація;
- б) контрольні заміри;
- с) спостереження (обстеження).

68. Прийом фактичного контролю якості сировини, матеріалів, готової продукції – це:

- а) експертно-лабораторний аналіз;
- б) контрольний замір;
- с) нормативно-правова перевірка.

69. У процесі ревізії проведення інвентаризації регламентується:

- а) Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879;

б) Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок планування заходів державного фінансового контролю органами державного фінансового контролю» від 8 серпня 2001 р. № 955;

с) Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок опечатування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами кас, касових приміщень, складів та архівів» від 26 липня 2006 р. № 1028.

70. *Для контролю дотримання діючих форм документів, послідовності, повноти і правильності заповнення їх реквізитів, наявності відповідних підписів у документах застосовується:*

а) арифметична перевірка документів;

б) формальна перевірка документів;

с) експертна перевірка документів.

71. *Способи вивчення фактів дійсності включають такі:*

а) зіставлення; вимірювання; спостереження; експеримент; абстрагування; математичне моделювання економічних процесів;

б) зіставлення; вимірювання; спостереження;

с) експеримент; абстрагування; математичне моделювання економічних процесів.

72. *Виявлення спільних і відмінних фактів, які відображені в економічній інформації та облікових реєстрах – це:*

а) зіставлення;

б) вимірювання;

с) спостереження.

73. *Визначення чисельного значення окремих величин, які фігурують в документах та операціях – це:*

а) зіставлення;

б) вимірювання;

с) спостереження.

74. *Систематичне, цілеспрямоване сприйняття дій посадових і матеріально-відповідальних осіб підприємства, що ревізується – це:*

а) зіставлення;

б) вимірювання;

с) спостереження.

75. *Спосіб вивчення фактів дійсності завдяки якому контролер (ревізор) активно впливає на них шляхом створення спеціальних умов необхідних для виявлення відповідних об'єктивних даних – це:*

а) експеримент;

б) абстрагування;

с) математичне моделювання економічних процесів.

76. *Процес уявного виділення частини властивостей, зв'язків об'єкта пізнання з метою його спрощення; метод наукового дослідження, що полягає у виділенні суттєвих і найістотніших рис, відношень, сторін об'єкта – це:*

- a) експеримент;
- b) абстрагування;
- c) математичне моделювання економічних процесів.

77. *Вираження мовою математики основних властивостей економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку і функціональній залежності – це:*

- a) експеримент;
- b) абстрагування;
- c) математичне моделювання економічних процесів.

78. *Під контрольно-ревізійними процедурами розуміють:*

a) як застосування у процесі ревізії прийомів фактичного і документального контролю, так і прийомів, вироблених іншими науками, а також одержання письмових пояснень і довідок, вилучення документів;

b) застосування у процесі ревізії прийомів фактичного і документального контролю;

c) застосування прийомів, вироблених іншими науками, а також одержання письмових пояснень і довідок, вилучення документів.

79. *Документ, що відповідає вимогам Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, складений за затвердженою формою, у якому заповнені всі необхідні реквізити і в якому правильно відображено виконану господарську операцію – це:*

- a) недоброякісний документ;
- b) доброякісний документ;
- c) фальшивий документ.

80. *Документ, який не відповідає переліченим вище вимогам доброякісного документа та відображає здійснену операцію у перекрученому вигляді і містить фальшиві факти – це:*

- a) недоброякісний документ;
- b) доброякісний документ;
- c) фальшивий документ.

81. *Господарська операція - це:*

a) здійснене, невігадане; те, що об'єктивно існує і є підставою для формування будь-якого висновку або служить перевіркою будь-якої пропозиції;

b) вираження стану, дії або події, що підтверджують чи змінюють склад активу, пасиву, або активу та пасиву одночасно;

c) бухгалтерський термін, що означає результат облікової інтерпретації фактів господарського життя.

82. *Факт господарського життя – це:*

a) вираження стану, дії або події, що підтверджують чи змінюють склад активу, пасиву, або активу та пасиву одночасно;

b) бухгалтерський термін, що означає результат облікової інтерпретації фактів господарського життя;

с) здійснене, невігадане; те, що об'єктивно існує і є підставою для формування будь-якого висновку або служить перевіркою будь-якої пропозиції.

83. *Факт – це:*

а) здійснене, невігадане; те, що об'єктивно існує і є підставою для формування будь-якого висновку або служить перевіркою будь-якої пропозиції;

б) вираження стану, дії або події, що підтверджують чи змінюють склад активу, пасиву, або активу та пасиву одночасно;

с) точно визначений момент часу, який відповідає початку або завершенню конкретної операції.

84. *Подія – це:*

а) точно визначений момент часу, який відповідає початку або завершенню конкретної операції;

б) вираження стану, дії або події, що підтверджують чи змінюють склад активу, пасиву, або активу та пасиву одночасно;

с) здійснене, невігадане; те, що об'єктивно існує і є підставою для формування будь-якого висновку або служить перевіркою будь-якої пропозиції.

85. *Явище – це:*

а) здійснене, невігадане; те, що об'єктивно існує і є підставою для формування будь-якого висновку або служить перевіркою будь-якої пропозиції;

б) зв'язок між двома подіями і характеризується деякою тривалістю; вона не може розпочатися, доки не настала подія, яка їй передує;

с) конкретні події, властивості або процеси, які виражають внутрішні сторони дійсності і представляють форму прояву і виявлення певної суті.

86. *При характеристиці факту господарського життя виділяють основні моменти, які повинні знайти відображення в обліку, а саме:*

а) суб'єкт та об'єкт;

б) час і місце;

с) суб'єкт, об'єкт, час і місце.

87. *Система прийомів і способів вивчення господарських операцій в контрольному процесі – це:*

а) сукупність способів і прийомів, які застосовуються контролерами (ревізорами) з метою вивчення документів та зафіксованих в них господарських операцій для складання висновків щодо законності, достовірності та ефективності здійснених господарських операцій;

б) побудову логічних і математичних моделей для всебічної перевірки операцій;

с) визначення взаємозв'язків і критеріїв дослідження, що дає можливість оцінити ступінь обґрунтування явища, яке вивчається.

88. *Законність операції – це:*

а) зіставлення змісту операції з чинними законами, вказівками, положеннями, стандартами чи іншими нормативними документами, що її регламентують;

б) визначення шляхом перевірки відповідності її показникам плану, нормам, рівню аналогічних показників інших підприємств або іншим показникам, що

характеризують економічну ефективність або об'єктивну необхідність здійснення операції;

с) визначення повноти і правильності її оформлення відповідно до діючих правил ведення бухгалтерського обліку.

89. *Доцільність (ефективність) операції – це:*

а) зіставлення змісту операції з чинними законами, вказівками, положеннями, стандартами чи іншими нормативними документами, що її регламентують;

б) визначення шляхом перевірки відповідності її показникам плану, нормам, рівню аналогічних показників інших підприємств або іншим показникам, що характеризують економічну ефективність або об'єктивну необхідність здійснення операції;

с) визначення повноти і правильності її оформлення відповідно до діючих правил ведення бухгалтерського обліку.

90. *Порівняння облікових даних про рух матеріальних активів і грошових коштів підприємства, його підрозділів за датами здійснення операцій - це спосіб перевірки первинної інформації, який називають:*

а) хронологічний (поопераційний) документальний аналіз однорідних операцій;

б) зіставлення бухгалтерських операцій;

с) Зіставлення змісту документів, що складені на початкову операцію зі змістом документів, що відображають здійснення інших операцій, зумовлених першою.

91. *Двосторонній документ, у якому мають бути об'єктивно відображені наслідки перевірки (ревізії) фінансово-господарської діяльності перевіреного підприємства, установи чи організації, наведено перелік фактів виявлених порушень та хиб у їхній роботі – це:*

а) відомче положення;

б) інструкція;

с) акт.

92. *Розрізняють такі види актів:*

а) тільки загальні;

б) проміжні та загальні;

с) одиничні, проміжні, загальні.

93. *У контрольному процесі виділяють такі стадії:*

а) організаційну; дослідну; узагальнення і реалізації результатів контролю;

б) організаційну; дослідну;

с) дослідну; узагальнення і реалізації результатів контролю.

94. *Умовно акт ділиться на кілька частин:*

а) вступна частина; констатуюча частина;

б) вступна частина; констатуюча частина; заключна частина;

с) вступна частина; заключна частина.

95. *Констатуюча частина акта ревізії повинна відповідати таким вимогам як:*

а) об'єктивність і обґрунтованість інформації;

- b) об'єктивність і обґрунтованість інформації; повнота, комплексність і системність викладу в акті (довідці) всіх суттєвих обставин, які стосуються справи;
- c) повнота, комплексність і системність викладу в акті (довідці) всіх суттєвих обставин, які стосуються справи.

96. *Організаційна стадія контрольного процесу включає:*

- a) вибір об'єкта перевірки (ревізії) та її організаційно-методичну підготовку;
- b) два етапи – переддослідний і дослідний;
- c) систематизацію виявлених недоліків та порушень у діяльності підконтрольного підприємства.

97. *Залежно від характеру виявлених фактів застосовують такі форми реалізації ревізійних матеріалів:*

- a) усунення виявлених недоліків і стягнення завданої шкоди ревізуючими в ході ревізії;
- b) усунення виявлених недоліків і стягнення завданої шкоди після проведення ревізії органом державного фінансового контролю, який призначив ревізію;
- c) усунення виявлених недоліків і стягнення завданої шкоди ревізуючими в ході ревізії; усунення виявлених недоліків і стягнення завданої шкоди після проведення ревізії органом державного фінансового контролю, який призначив ревізію.

98. *Після закінчення ревізії, підприємство подає до органу державного фінансового контролю довідку про усунення виявлених порушень:*

- a) не пізніше, ніж через один місяць;
- b) не пізніше, ніж через 15 днів;
- c) Не пізніше, ніж через два місяці.

99. *Матеріали перевірки (ревізії), які передаються до слідчих органів, згідно з описом, повинні містити:*

- a) лист; акт ревізії; оригінали документів; пояснення осіб; інвентаризаційні описи; акти контрольних обмірів; висновки контролерів (ревізорів);
- b) акт ревізії; оригінали документів; інвентаризаційні описи; акти контрольних обмірів; висновки контролерів (ревізорів);
- c) лист; акт ревізії; оригінали документів; пояснення осіб; висновки контролерів (ревізорів).

100. *Ревізія вважається завершеною, якщо:*

- a) кваліфіковано провести перевірку (ревізію), об'єктивно й принципово обґрунтувати кожний факт, що наведений в акті ревізії;
- b) виявлені порушення усунено, винних у їх здійсненні притягнуто до адміністративної, дисциплінарної чи матеріальної відповідальності і вжито заходів щодо недопущення таких порушень в подальшій діяльності господарюючого суб'єкта;
- c) складено рекомендації для підприємств, що перевіряються (ревізуються), в яких вказуються недоліки в організації бухгалтерського обліку, плануванні та контролі.

2.4. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством» виконується самостійно кожним студентом на основі методичних рекомендацій до виконання індивідуального завдання. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Контроль в управлінні підприємством». Метою виконання КПЗ є засвоєння методики та техніки проведення контролю та перевірка теоретично-практичних навичок студентів всіх форм навчання з курсу «Контроль в управлінні підприємством».

КПЗ з курсу «Контроль в управлінні підприємством» представляє собою набір локальних завдань, основною метою яких є виявлення знань студентів щодо методики проведення контрольного процесу на підприємстві. КПЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. При виконанні та оформленні КПЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку. КПЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством».

2.5. Перелік питань для складання іспиту з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»

1. Контроль як багатогранна категорія.
2. Сфери застосування, функції та принципи контролю.
3. Економічні передумови виникнення та суть господарського контролю.
4. Організаційні форми і види господарського контролю, його класифікація.
5. Передумови виникнення контролю як функції управління.
6. Контрольний процес: етапи реалізації.
7. Забезпечення ефективності контролю.
8. Застосування інформаційно-управлінської системи контролю.
9. Історія розвитку та сучасний стан державного фінансового контролю в Україні.
10. Система органу державного фінансового контролю: завдання, функції, повноваження.
11. Обов'язки, відповідальність та права службових осіб органу державного фінансового контролю.
12. Етика працівників органів державного фінансового контролю.
13. Норми поведінки контролюючого суб'єкта.
14. Необхідність та сутність ревізії.
15. Предмет, мета, завдання, об'єкти та суб'єкти ревізії.
16. Функції та принципи ревізії.
17. Класифікація ревізій.
18. Проведення ревізій органами державного фінансового контролю.
19. Зловживання: методи і види.
20. Матеріальна шкода: поняття та види.
21. Причини виникнення матеріальної шкоди.
22. Матеріальна відповідальність: сутність та види.
23. Матеріально відповідальні особи: розмір та способи відшкодування матеріальної шкоди.
24. Інші види відповідальності.
25. Моральна шкода: поняття, розрахунок суми відшкодування.
26. Планування контрольно-ревізійного процесу.
27. Контрольно-ревізійний процес та його учасники.
28. Підготовка до ревізії та етапи її проведення.
29. Дії контролерів (ревізорів) на об'єкті ревізії.
30. Організація і здійснення контрольно-ревізійного процесу з використанням технічних засобів.
31. Тактичні прийоми отримання пояснень.
32. Поняття об'єктивної істини в ревізії.
33. Ревізійні версії як засіб пізнання об'єктивної істини в ревізії.
34. Визначення меж ревізії.
35. Застосування методичних прийомів фактичного контролю.

36. Застосування методичних прийомів документального контролю.
37. Методика контролю і способи вивчення фактів дійсності.
38. Техніка і способи перевірки документів.
39. Вибірковий контроль якості первинних документів, законності і доцільності господарських операцій.
40. Техніка вилучення документів в контрольному процесі.
41. Система прийомів і способів вивчення господарських операцій в контрольному процесі.
42. Контрольне (ревізійне) дослідження господарських операцій.
43. Перевірка складання кореспонденції рахунків.
44. Перевірка достовірності записів в облікових регістрах.
45. Перевірка змісту облікової політики.
46. Узагальнення результатів контролю та їх реалізація.
47. Порядок і техніка оформлення контрольного процесу.
48. Аналіз та оцінка матеріалів ревізії.
49. Форми реалізації матеріалів ревізії та контроль їх виконання.
50. Ефективність контрольно-ревізійної діяльності.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ

З ДИСЦИПЛІНИ «КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»

Аналіз – це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням його на складові об'єкти.

Аналітична (нормативна) перевірка – встановлення законності господарських операцій шляхом порівняння з діючими нормами, лімітами, планами або кошторисами і визначення економії чи перевитрат.

Аналітичне угруповання – сукупність прийомів статистичних угруповань за однорідністю ознак контрольованих об'єктів і виявлених недоліків. Використовується при складанні таблиць, що містять аналіз факторів, які негативно впливають на використання плану випуску і реалізації продукції, виникнення браку виробів; розрахунок природничого збитку товарно-матеріальних цінностей; аналіз факторів збитковості окремих видів продукції і т. п.

Аудит – це: 1) форма контролю, що є незалежною експертизою фінансового стану суб'єкта господарювання, підтвердження записів у бухгалтерських документах, правильності складання звітних форм; 2) перевірка публічної фінансової звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству.

Балансомісяць – це один місяць в ревізуємому періоді, який підтверджується складанням бухгалтерського балансу, наприклад, з 1 лютого по 1 грудня – 10 балансомісяців.

Батьківський контроль – комплекс правил і заходів із запобігання негативного впливу різної продукції, середовищ і мереж (ігор, відео і телебачення, Інтернету і комп'ютера на дитину).

Бухгалтер-ревізор – посадова особа внутрішньовідомчого фінансового контролю. На нього покладено проведення документальної ревізії господарсько-фінансової діяльності підприємств. Не будучи професійними контролерами, виконуючи функції з проведення ревізій і перевірок, вони кваліфіковано оцінюють ревізійну роботу, вважаючи професію ревізора досить складною і відповідальною.

Бюджетний контроль – сукупність заходів, які здійснюють державні органи і які пов'язані з перевіркою законності, доцільності і ефективності утворення, розподілу і використання грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування.

Валютний контроль – нагляд державних органів за дотриманням законодавства при здійсненні валютних операцій.

Вибіркова перевірка – полягає в тому, що ревізор за певною схемою відбирає частину документів для їх вивчення.

Власні методичні прийоми контролю – це специфічні прийоми, вироблені практикою на основі досягнень економічної науки. Формуються вони залежно від цільової функції науки та загальнонаукових методів. Власні методичні прийоми контролю можна об'єднати в такі групи: 1) прийоми документального контролю; 2)

прийоми фактичного контролю; 3) розрахунково-аналітичні прийоми; 4) способи узагальнення і реалізації результатів контролю.

Внутрішній контроль – процес, який здійснює орган управління організації.

Господарський контроль являє собою систематизовану діяльність керівництва підприємства, спрямовану на діагностування відповідності фактичної поведінки будь-якого об'єкта контролю та його елементів запланованій (передбаченій, програмованій, прогнозованій) меті, яка виражається у кількісних і якісних показниках господарської діяльності.

Господарський спір – це спосіб виявлення дотримання законності й забезпечення законних прав у господарських взаємовідносинах підприємств.

Державний контроль – це: 1) нагляд з боку уповноважених державних органів; 2) одна з форм здійснення державної влади, що забезпечує дотримання законів і інших правових актів, що видаються органами держави.

Державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці й аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю. Результати державного фінансового аудиту та їх оцінки викладаються у звіті.

Державний фінансовий контроль – система дій державних органів, обов'язками яких є виявляти порушення управління державними фінансовими ресурсами.

Доброякісний документ – документ, що відповідає вимогам Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, складений за затвердженою формою, у якому заповнені всі необхідні реквізити і в якому правильно відображено виконану господарську операцію.

Документ – від лат. «documentum» – свідоцтво.

Документальний контроль – вивчення бухгалтерських документів, записів в облікових регістрах, показників звітів і балансів, статистичних та оперативних матеріалів; перевірка, при якій зміст об'єкта, що перевіряється, і його відповідність регламентованому значенню визначаються на підставі даних, що містяться в документах (первинних і зведених).

Допінг контроль – перевірка, спрямована виявити уживання спортсменом допінгу.

Дотримання встановлених норм (комплаєнс-контроль) – внутрішній контроль за відповідністю законодавству діяльності кредитної організації на фінансових ринках.

Економічна перевірка означає визначення доцільності господарських операцій шляхом з'ясування, яку економічну вигоду, користь вони дають, чи було при цьому складено економічно обгрунтовані розрахунки і які кінцеві результати.

Економічний контроль – 1) це система конкретних заходів, спрямованих на раціональне господарювання підприємств з різними формами власності в умовах ринкових відносин; 2) сукупність економічних відносин, які виникають у системі взаємодії та управління продуктивними силами і виробничими процесами.

Експеримент – науково поставлений дослід відповідно до мети фінансового контролю для перевірки результатів планових або виконаних процесів.

Експертизи різних видів – прийоми експертних оцінок, застосовані технологічними, бухгалтерськими, криміналістичними й іншими експертизами при дослідженні спеціальних питань, що мають взаємозв'язок з фінансовим контролем.

Загальнонаукові методичні прийоми – це індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, моделювання, абстрагування, конкретизація та інші.

Засоби контрольної-ревізійної діяльності – це інформаційно-законодавча база, яка забезпечує досягнення необхідного результату контрольної-ревізійної діяльності.

Імміграційний контроль – комплекс заходів з роз регулювання міграції іноземних громадян і осіб без громадянства.

Інвентаризація – перевірка наявності та стану об'єкта контролю, що здійснюється шляхом спостереження, вимірювання, реєстрації та порівняння отриманих даних.

Інспектування здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб. Результати ревізії викладаються в акті.

Інтелектуальна підробка – це складання і видача документа, правильно оформленого з формального боку, але такого, що містить свідомо неправдиві дані.

Кодекс етики – це задекларована в принципах система моральних цінностей, які поділяються всіма посадовцями органів державного фінансового контролю і щодо яких ними добровільно взяті зобов'язання на їх дотримання у професійній діяльності.

Комбінована перевірка – дослідження документів поєднує хронологічний і систематизований способи, тобто ряд документів перевіряється в порядку їх підшивки, а інші – за економічно однорідними операціями.

Конституційний контроль – вид правоохоронної діяльності, що полягає у перевірці відповідності законів і підзаконних нормативних актів конституції держави.

Контролер – це особа, яка здійснює контроль за різними напрямками економічної діяльності.

Контроль – це: 1) системна сукупність процесів за допомогою яких забезпечується спостереження за керованим об'єктом з метою виявлення відхилень від встановлених параметрів і вжиття заходів з усунення та ліквідації негативних явищ; 2) функція системи управління суспільними процесами.

Контроль свідомості – застосування маніпулятивних методів при спробі змінити мислення чи поведінку індивіда всупереч його волі.

Контрольний процес являє собою послідовність певних дій працівника контрольної служби щодо виявлення окремих негативних фактів, та визначення на їх основі тенденцій поведінки об'єкта контролю.

Лікарський контроль – комплексна програма медичного нагляду за особами, які займаються якоюсь діяльністю (наприклад, фізкультурою і спортом).

Лічильна перевірка звітності є сукупністю спеціальних прийомів контролю її достовірності.

Матеріальна шкода – це зменшення майнових чи немайнових благ, що охороняються законом та мають певну економічну цінність і виражаються в грошовому вимірнику.

Матеріальна підrobка – зміна змісту оригіналу документа шляхом підчисток, виправлень, дописок, відмітки заднім числом та інших способів (наприклад, чек з підробленим підписом, платіжна відомість з підробленою розпискою про отримання по ній грошей тощо).

Мета ревізії – виявлення фактів господарських і фінансових порушень, розкрадань, безгосподарності і марнотратства, встановлення причин і умов, що сприяють порушенням, встановлення винних осіб, застосування заходів щодо відшкодування нанесеної шкоди, внесення пропозицій щодо усунення недоліків і порушень, прийняття заходів щодо притягнення до відповідальності винних осіб.

Метод контролю – це: 1) система інтелектуальних (розумових) здібностей і практичного втілення їх у певні дії (процедури) з метою отримання знань про властивості, відношення, міру, рух, зв'язки окремих речей, явищ і процесів; 2) сукупність прийомів і способів дослідження господарських процесів, фактичної наявності та руху майна в процесі розширеного відтворення, а також виробничих відносин, які при цьому виникають.

Митний контроль - сукупність заходів, що здійснюють митні органи з метою забезпечити дотримання митного законодавства.

Моральна шкода – це втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, що були причинені фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб.

Недоброякісний документ – документ, який не відповідає переліченим вище вимогам доброякісного документа та відображає здійснену операцію у перекрученому вигляді і містить фальшиві факти.

Незалежний контроль – контроль незалежних аудиторів та аудиторських фірм, які перевіряють стан обліку діяльності суб'єктів господарювання, відповідність звітності даним обліку, правильність утворення прибутку і своєчасність розрахунків з державним бюджетом, а також розподіл прибутку по акціях, розмірові внесеного капіталу й інших джерел, передбачених статутними документами і фінансовим планом певного підприємства.

Об'єктами контролю виступають особи, предмети чи процеси, а також стан справ – на які націлено процес контролю. Іншими словами, *об'єкт* – це те, що підлягає контролю.

Об'єктами господарського контролю у широкому розумінні є юридичні й фізичні особи, діяльність яких пов'язана з використанням суспільної власності.

Об'єктами ревізії є окремі господарські факти і операції, що формують господарські процеси, вся сукупність яких є господарською діяльністю певного суб'єкта.

Обстеження – ознайомлення зі станом підконтрольного об'єкта на місці, зокрема, зі станом складського господарства, використанням виробничих потужностей, охороною праці й технікою безпеки.

Обсяг ревізії – це трудомісткість контрольно-ревізійних дій, яка вимірюється товарооборотом, виробництвом, кількістю підприємств, кількістю справ (папок) документів тощо.

Педагогічний контроль (контроль знань і вмінь) – визначення якісного та/або кількісного рівня відповідності знань і вмінь людини, яку навчають, взірцевій моделі результату навчання: поточний контроль; *модульний контроль*; *підсумковий контроль*; семестровий контроль.

Перевірка державних закупівель полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі та проводиться органом державного фінансового контролю на всіх стадіях державних закупівель. Результати перевірки державних закупівель викладаються в акті.

Періодичний контроль – це перевірка за визначений звітний період за даними планів, кошторисів, норм і нормативів, первинних документів, звітів, записами в облікових регістрах й інших джерелах. Задача такої перевірки – установити, чи дотримуються вимоги податкового законодавства, чи сплачуються вчасно і повною мірою податки, а також розкрити порушення і вжити заходів до їх усунення.

План ревізії – це документ, в якому вказується перелік контрольно-ревізійних робіт, які необхідно виконати, кількість часу, спосіб ревізії, дата початку і закінчення конкретної роботи та виконавці.

Планова виїзна ревізія – це ревізія у підконтрольних установах, яка передбачена у плані роботи органу державного фінансового контролю і проводиться за місцезнаходженням такої юридичної особи чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така планова виїзна ревізія. Проводять таку ревізію не частіше одного разу на рік. Тривалість планової виїзної ревізії не повинна перевищувати 30 робочих днів.

Позапланова виїзна ревізія – це ревізія, яка не передбачена в планах роботи органу державного фінансового контролю і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин: скасування результатів відповідної ревізії; потреба у перевірці відомостей; проводиться реорганізація або ліквідація підконтрольної установи; у разі надходження доручень щодо проведення ревізій від вищестоящих органів державної влади; у разі, коли вищестоящий орган державного фінансового контролю перевіряє складені акти ревізій нищестоящего органу державного фінансового контролю. Позапланова ревізія не може проводитися частіше одного разу на квартал. Тривалість позапланової виїзної ревізії не повинна перевищувати 15 робочих днів.

Пояснення в ревізії – це письмовий документ конкретної особи, що складений у підтвердження певного факту. У поясненні повинно бути зазначено: чому особа діяла таким чином; які були причини такого вчинку; за чією ініціативою це відбувалось

Предмет контролю – це набір запитань і критеріїв, згідно яких організують контроль.

Предметом господарського контролю є : 1) процеси виробництва, розподілу, обміну і споживання суспільно необхідного продукту, а також власність як матеріальна основа всіх цих стадій матеріального виробництва; 2) у більш конкретному значенні є господарські й фінансові операції та процеси суб'єктів господарювання, які розглядаються з погляду законності, достовірності, доцільності й економічної ефективності, збереження власності, правильності формування й використання власного капіталу.

Ревізійний процес – це ряд послідовних етапів (стадій) перевірки. Він містить підготовку до ревізії, співставлення її програми, планування і організацію інвентаризацій та контрольно-ревізійної роботи на об'єкті ревізії, перевірку стану господарства, документальну перевірку операцій та облікових даних.

Ревізійні версії – це логічне обґрунтування припущення про зовнішні та внутрішні зв'язки в операції, що вивчається, про характер та сутність взаємовідносин між ними.

Ревізія – це метод документального контролю фінансово-господарської діяльності підприємства за дотриманням законодавства з фінансових питань; достовірності обліку та звітності; спосіб документального виявлення недостач, розтрат, привласнення коштів і матеріальних цінностей; попередження фінансових зловживань.

Ревізія виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємницьких структур, виконання бюджетів і кошторисів бюджетних установ як форма контролю представляє собою систему контрольних дій, які здійснюються за дорученням керівника вищестоящої організації або органу управління ревізійною групою, або ревізором стосовно господарсько-фінансової діяльності підвідомчих підприємств та організацій, і під час яких установлюються законність, достовірність, економічна обґрунтованість і доцільність проведених господарських операцій, а також правомірність дій посадових осіб, які брали участь в їх здійсненні.

Ревізор – це: 1) посадова особа вищестоящої організації, діяльність якої полягає: у дослідженні документально відображених господарських операцій; у роботі в основному над задокументованими фактами та записами в облікових реєстрах; у використанні та застосуванні під час ревізії знань в області бухгалтерського обліку, економіки, фінансів, статистики, планування, а також спеціальних способів та прийомів, якими він володіє як спеціаліст-ревізор; 2) фахівець, який має відповідну освіту і, як правило, є посадовою особою, яка володіє прийомами і способами вивчення документально зафіксованих фактів, реєстрів бухгалтерського обліку, аналізу господарської діяльності.

Ревізуємий період – це період діяльності підприємства від закінчення попередньої ревізії до початку поточної. Кожна наступна ревізія повинна охоплювати період починаючи з моменту закінчення минулої.

Робітничий контроль – контроль, який здійснюють робітники над виробництвом і розподілом продуктів і пов'язаних із ними процесів.

Санітарно-епідеміологічний контроль – діяльність уповноважених органів з метою виявляти порушення санітарних вимог, спрямована на попередження захворювань людей, тварин і рослин.

Систематизована перевірка – розгляд документів за економічно однорідними господарськими операціями у розрізі окремих ділянок.

Сітьове планування – це сума прийомів і способів, що дозволяють на основі застосування сітьових графіків (моделей) раціонально здійснювати планування, організацію, координацію і контроль будь-яких робіт.

Слідство як форма контролю являє собою процесуальні дії, у ході яких установлюється провина відповідальних посадових, службових осіб у здійсненні тих чи інших порушень, пов'язаних з присвоєнням матеріальних цінностей, безгосподарністю, службовими зловживаннями.

Службове розслідування – це форма контролю дотримання працівниками підприємств, організацій службових обов'язків, а також нормативно-правових актів, які регулюють виробничі відносини.

Соціальний контроль – це: 1) система методів і стратегій, із допомогою яких суспільство спрямовує поведінку індивідів; 2) спосіб саморегуляції соціальної системи, який забезпечує впорядкованість взаємодій між людьми завдяки нормативному регулюванню.

Суб'єкт матеріальної відповідальності – це працівник, який знаходиться у трудових відносинах з підприємством, якому заподіяна шкода.

Суб'єктами контролю є органи чи особа, наділені правом (чи уповноважені) здійснювати функції і процедури контролю. Тобто, *суб'єкт* – це той, хто здійснює контроль.

Суб'єктами ревізії є працівники державного фінансового контролю, які здійснюють ревізію (перевірку).

Тематична перевірка – це 1) вивчення однієї або кількох сторін діяльності підконтрольного об'єкта; 2) форма контролю окремих сторін чи тематичних питань фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій.

Технічний контроль – це: 1) діяльність, яка включає проведення вимірювань, перевірок, випробувань однієї чи декількох характеристик продукту або перебігу процесу з метою визначення їх відповідності встановленим вимогам; 2) перевірка відповідності об'єкта (продукції або процесу, від якого залежить її якість) встановленим технічним вимогам.

Технічні засоби в ревізії – це сукупність технічного обладнання, яке застосовується в процесі організації і проведення ревізії для збору, реєстрації, та вивчення документів, записів, облікових реєстрів, звітності тощо.

Тривалість ревізії – це кількість днів, що відводяться на ревізію із зазначенням термінів її початку та завершення (але не більше 30 днів). Час проведення ревізії визначають в залежності від обсягу ревізії, кількості і кваліфікації ревізорів.

Учасники ревізії – це окремі особи або їх групи, які в тій чи іншій мірі беруть участь у здійсненні контрольно-ревізійного процесу.

Фактична перевірка означає переконатися, що операції, які відображені в документах, дійсно мали місце;

Фактичний контроль – це вартісний контроль, який реалізується за допомогою фінансових інститутів, зумовлених товарно-грошовими відносинами.

Фінансовий контроль – це: 1) перевірка фінансових і інших, пов'язаних із ними питань діяльності суб'єктів господарювання; 2) один із видів фінансової діяльності держави з перевірки суб'єктів господарювання всіх форм власності шляхом застосування встановлених чинним законодавством методів контрольної діяльності для виявлення недоліків у фінансовій звітності підприємств, установ, організацій в процесі створення, розподілу, використання грошових фондів.

Формальна перевірка – визначення ступені правильності складання документів.

Хронологічна перевірка – розгляд документів за датами (днями, місяцями), за порядком розміщення документів у папках, меморіальних ордерах, звітах, зведених накопичувальних відомотях.

Цивільний контроль – діяльність, яку здійснюють неурядові об'єднання і окремі особи, спрямована на виявлення і припинення порушень прав і свобод людини.

Юридична перевірка означає визначити відповідальність відображених у документах господарських операцій чинному законодавству.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бардаш С.В. Контроль і ревізія (практикум) / С.В. Бардаш, В.А. Дерій, Н.І. Петренко. – Житомир: ЖІТІ, 2000. 384 с.
2. Білуха М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : [підручник] / М.Т. Білуха, М.Г. Дмитренко, Т.В. Микитенко; за ред. М.Т. Білухи. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К. : Укр. акад. оригінальних ідей, 2006. 888 с.
3. Контроль і ревізія : підручник / [Ф.Ф. Бутинець, Н.Г. Виговська, Н.М. Малюга та ін.]. Житомир, 2002. 544 с., С. 401-409.
4. Вітвицька Н.С., Кузьмінська О.Е. Контроль і ревізія: [навч.-метод. посібник для самот. вивч. дис.]. К.: КНЕУ, 2000. 166 с.
5. Державний фінансовий контроль: [навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисципліни] / Н.С. Вітвицька, І.Ю. Чумакова, М.М. Коцупатрій, М.Т. Фенченко. К.: КНЕУ, 2003. 408 с.
6. Дерій В.А. Контроль і ревізія: Курс лекцій. Бучач: МІФ, 2000. 54 с.
7. Дікань Л.В. Контроль і ревізія : [навч. посібник] / Л.В. Дікань. К.: Знання, 2007. 327 с.
8. Дікань Л.В., Чечетова Н.Ф., Синюгіна Н.В. Контроль і ревізія: навч. посіб. Харків. 2009. 256 с.
9. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навч. посіб. Київ, 2004. 245 с.
10. Жила В.Г. Ревізія та аудит / В.Г. Жила К.: МАУП, 1998. 96 с.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №4, ст.61), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5463-17#Text>
12. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993 р., № 13, ст. 110, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 03.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
13. Курків М.В. Ревізії за зверненням правоохоронних органів: [навч. посібник] / М.В. Курків, В.Д. Поникаров. Х.: Схід-норегіон. центр гуманіт.-освітніх ініціатив, 2003. 412 с.
14. Мурашко В.М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності : [навч. посібник] / В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко; за заг. ред. П.В. Мельника. К. : ЦУЛ, 2003. 311с.
15. Павлюк В.В., Сердюк В.В., Акаєв Ш.М. Контроль і ревізія: навч. посіб. Київ, 2006. 196 с.
16. Поникаров В.Д. Контроль і ревізія. Теорія економічного контролю: [навч. посібник]. Харків: Вид. ХДЕУ, 1999. 92 с.

17. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту» від 25 березня 2006 р. № 361. URL: <http://195.78.68.73/kru/uk/publish/article/84562>

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок опечатування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами кас, касових приміщень, складів та архівів» від 26 липня 2006 р. № 1028. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1028-2006-%D0%BF#Text>

19. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок планування заходів державного фінансового контролю органами державного фінансового контролю» від 8 серпня 2001 р. № 955, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 05.03.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/955-2001-%D0%BF#Text>

20. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм» від 10 серпня 2004 р. № 1017, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 20.11.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-%D0%BF#Text>

21. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами» від 20 квітня 2006 р. № 550, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 17.12.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>

22. Пушкар М. С. Теорія пізнання у розвитку науки про контроль: [монографія] / М. С. Пушкар. Тернопіль: Карт-бланш, 2011. 140 с., с. 95.

23. Романів Є.М., Хом'як Р.Л., Мороз А.С., Корягін М.В. Контроль і ревізія. – Львів: Інтелект-Захід, 2002. 320 с.

24. Романів М.В. Державний фінансовий контроль і аудит: [навч.-метод. посібник]. К.: ТОВ НЮС, 1998. 224 с.

25. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про Державну фінансову інспекцію України» від від 6 серпня 2014 р. № 310 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF#Text>

26. Указ Президента України «Про Міністерство доходів і зборів України» (*Указ втратив чинність на підставі Указу Президента № 419/2019 від 20.06.2019*) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141/2013#Text>

27. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія: [підручник] / Б. Ф. Усач. К.: Знання-Прес, 2002. 253 с.

28. Шестерняк М. М. Контроль як функція управління. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень*: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 30 жовтня 2020 р.). Київ: Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 134-137.

29. Шестерняк М. М. Методи і форми контролю: проблеми визначення. *Вісник ХДУ. Сер. Економічні науки*: Херсон: [б. в.], 2017. Випуск № 26, ч. 2. С. 154-156.

30. Шестерняк М. М. Особливості контролю спільної діяльності у будівництві. Наука й економіка. Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. 2014. Випуск № 4 (36). Хмельницький, 2014. С. 65-71.

Додаткові:

1. Басанцов І.В. Державний фінансовий контроль: регіональні аспекти : [монографія] / І.В. Басанцов. К. : Корпорація, 2006. 234 с.
2. Гринчук Ю. С., Шемігон О. І., Вихор М. В. Контроль як функція державного управління: економіко-правова сутність та механізм застосування. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=697>
3. Дорош Н.І. Державний фінансовий контроль: зарубіжний досвід і шляхи вдосконалення // Фінанси України. 1998. № 1.
4. Дрогобецький І.Ф. Сучасні аспекти здійснення міжнародного податкового аудиту / І.Ф. Дрогобецький // Аудитор України. 2004. № 6 (68). С. 23-27.
5. Загальні моральні принципи професійної діяльності працівників державної контрольно-ревізійної служби (Кодекс етики). URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/57380>
6. Закон України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 23.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
7. Закон України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 24.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
8. Калюга С.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : [монографія] / С.В. Калюга. К. : Ельга : Ніка-Центр, 2002. 311 с.
9. Кодекс законів про працю України (Затверджується Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 02.04.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
10. Крисюк В.І. Ревізія і контроль у промисловому підприємстві: [навч. посібник] / В.І. Крисюк, М.М. Каленський, А.Д. Бутко, О.В. Юрченко. К: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. 126 с.
11. Малишев А.В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю за рубежом // Фінанси України. 2003. № 11.
12. Мельничук В.Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні та досвід зарубіжних країн // Фінансовий контроль. 2002. № 2.
13. Мурашко В.М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: [навч. посібник] / В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко; за заг. ред. П.В. Мельника. К: ЦУЛ, 2003. 311с.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» від 27

- березня 2019 р. № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text>
15. Сліпачук О. Управлінський контроль / О. Сліпачук // Контроль. 2009. №3. С. 29-34.
16. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроль и ревизия. Практикум: [учебное пособие]. К: Ника-Центр, Эльга, 2003. 202 с.
17. Цивільний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 16.08.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
18. Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 13.08.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
19. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 25.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
20. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2007, № 29, ст.389), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення міжрегіональних територіальних органів Державної аудиторської служби», від 06 квітня 2016 року № 266. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248953390>
22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Офіс фінансового контролю», від 19 лютого 2020 року № 184. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-2020-%D0%BF#Text>
23. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання органів фінансового контролю», від 20 травня 2020 р. № 388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2020-%D0%BF#n27>
24. Державна аудиторська служба України. URL: <https://www.dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1485>
25. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 14.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
26. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2015 р. № 12 «Про узагальнення практики застосування судами законодавства, що регулює матеріальну відповідальність працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/VRR00183?an=1>
27. Закон України «Про публічні закупівлі» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 20.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку

координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю», від 23 жовтня 2013 р. № 805, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 12.04.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-2013-%D0%BF#n9>

29. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, зареєстроване в Мін'юсті України 30.10.2014 р., (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 18.11.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

30. Пушкар М.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Тернопіль, 2013. 116 с.

31. Сухарський В.С. Економічний словник-довідник. Тернопіль, 2002. 328 с.

Навчальне видання

Лучко Михайло Романович

Шестерняк Марія Михайлівна

Щирба Ірина Маркіянівна

**Методичні рекомендації
для проведення практичних занять, самостійної та
індивідуальної роботи студентів освітньо-професійної підготовки
бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
з дисципліни «Контроль в управлінні підприємством»**

Укладачі: Лучко М.Р., Шестерняк М.М., Щирба І.М.

Відповідальний за випуск: доктор економічних наук, професор М.Р. Лучко

Підписано до друку 23.03.2021 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 21-157
Умов.-друк. арк. 2,9. Обл.-вид. арк. 3,1.
Тираж 30 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 924434 від 11.12.2006 р.
м. Тернопіль, бульвар Просвіти, 6/4. тел. 8 097 299 38 99.
E-mail: tooums@ukr.net